

dermann i altres, en el llibre de Sofer sobre l'obra de St'Isidor, 154. Per a coses més incertes cf. Niedermann, *Contrib. à la Crit et Expl des Gloses Lat*, 42-44; M-L., *Lutbl* xxvii, 286; Skok, *ARom* xiv, 403; Diculescu, *ZRPh* xlix, 389, 426; amb comentari en les notes 6 i 7 de SARNA del DECH —

³ Segons una conjectura raonable de Heraeus (*ALLG* xiv, 119) en la *Mulomedicina Chronis* —clàssic, per dir-ho així, del llatí vulgar—, s'hauria de llegir *idiotae zernam vocant*, allà on el ms. porta l'incompreensible *indodeternem vocant*. Essencialment ho això, sobretot quant a *indo-*, valdria més posar-hi *diernam*, forma que en efecte es documenta en el *CGL*, i que té interès, puix que ens prova que alguns pronunciaven el mot amb *z* africada sonora (cf. *-IZARE* representat per la grafia *-idiare*); és clar que la major part ho devien fer amb *z = ts*, com ho indiquen les formes sardes i hispàniques, però en un so estranger alguns romans podien llatinitzar-lo d'aquella manera. Tanmateix, tinguem en compte també la possibilitat que hi hagi alguna variant del tipus *DERBITA* que hem estudiat a *BÈRBOL* —⁴ Tenint en compte aquestes formes amb *rr*, i àdhuc les sardes *iserra/berra*, es pot relacionar amb això un mot *sarra* que figura en la inscripció curativa de la làmina de Poitiers; es tracta d'una recepta en llenguatge mesclat de llatí, grec i gal per curar un mal mitjançant l'herba centaurea; veg. en Dottin, *La Langue Gauloise*, 211, el text i els assaigs de traducció de Stokes i d'Arbois (als quals vaig afegir alguna cosa en el meu treball sobre els Ploms d'Arles, veg. *EntreDL* 11). *Quem peperit* s'ha d'entendre aquí com 'que ha causat (que fou causat per)', parlant de la causa del mal, amb el valor que té la repetida fórmula *quem peperit* en les del bordelès Marcellus Empíricus. La disposició dels mots en «*quem peperit sarra*» sembla indicar que és la «*sarra*» la que causa el mal. Potser creien, doncs, que la gorradura o caspa era la causa, no pas l'efecte de l'herpes o sarna, o bé que ho era l'àcar o corquet, i són aquests els que designen amb el mot *sarra*. Avui encara s'usa la centaurea per guarir la sarna, puix que la *centaurea consvera* porta el nom d'*herba de ronya* a Mallorca (Barceló). Quant a l'alternança *RR/RN*, on el corrent genètic ha corregut en totes dues direccions, veg. *Top Hesp* II, 141, i *E T C* I, 163; II, 127, i moltes notes meves en els dos diccs, *GAVARRA*, *BARRINA* etc. —⁵ Sobre l'origen de *-balha* no es poden fer més que conjectures provisionals i sota les més grans reserves. Potser una forma basca provinent de *PALEA* (ll. *p* > bc *b*- és normal)? O encruentament amb *SABURRALIA* n pl de *saburratis* ('semblant a l'arena')? I abstinuem-nos de descartar que en definitiva es pot tractar d'aquest, si bé atret a l'òrbita de *sarra*

Sernac, +*sarnacada*, *sarnada*, V. *sarna* *Sarnalla*, V. *sarna* i *sargantana* *Sarnat*, V. *sarna* *Sarnatxo*, V. *senatxo* (*SENALLA*) *Sarnill*, V. *sarna* *Sarnós*, V. *sarna* *Sarnuda*, V. *cerndre* (cf. *sarna*) *Sarongo* que

només *AlcM* troba en un poble valencià, amb la definició 'camatorr' va amb l'arag., cast. dial. i bc. *ZORONGO* (*DCEC/DECH*), que entre els baturros designa el mocador de cap que usen com a lligadura, en cat. *tortella*: és basquisme aragonès, no sé si aquí amb malentès del significat o amb sentit translàtic *Sarp*, V. *assarp*

SARPA, 'grapa', pres del cast. *ZARPA* (*DCEC*), que ha guanyat un cert arrelament en parlars val. i de la meitat ponentina del cat. occid., però no hi ha notícies del mot ni família, en la nostra llengua, fins al Lab. (que era del Maestrat), Escrig (no en *CRos*), *DAG* i *Dfa*₂ (no *Dfa*₁) (*sarp* en Belv. és alteració de *eixarpar* i *salpar*, que no s'hi relacionen). Figura en el *Vocab Cat Al.* de 1502 (§ 1391), aplicada a l'urpa de l'àliga, però és un dels innombrables castellanismes que conté (llarga llista de Barnils, p. xvii), i que juntament amb els molts mots en *-on*, *-én* etc. denuncien l'origen ribagorçà de l'autor.

A les notícies locals que dono de la presència en cat. en el *DCEC* iv, 85a22-24 (i deriv. 25-35) afegim: el nom de planta *sarpa de llop* en Cavanilles (*Obs.* II, 338); a *quatre sarpes* 'de quatre grapes' maestr. (*Coratxà*, 1961); un *sarp* 'molts': «ja fa un *sarp* d'anys» a Eroles (entre Tremp i la Ribagorçana, 1957).

DERIV: *Sarpada* *Sarpall* *Sarpalló* *Sarpallotada*. *Sarp* *Sarpejar*. *Sarpeta* *Sarpir* (*DAG*).

Sarpallera, V. *xarpellera* *Sarpalló*, *sarpallotada*, V. *sarpa* *Sarp*, V. *arpa*, *salpar* *Sarpassa*, *sarpasset*, *sarpassetada*, *sarpassia*, *sarpassiet*, V. *salpàs* (*SAL*) *Sarp*, *sarpejar*, V. *sarpa* *Sarpellera*, V. *xarpellera* *Sarpeta*, V. *sarpa* *Sarpillera*, V. *xarpellera* *Sarra*, *sarrà*, V. *serra* *Sarrabal* (?), V. *sarraballa* (*SARNA*) *Sarrabastall*, V. *terrabastall* *Sarracatala*, V. *sarraballa* (*SARNA*) *Sarradell*, *sarradis*, *sarradura*, V. *ser* *Sarrafol*, *sarrafollejar* [*AlcM*] sembla que en l'un s'encreuaressin *afollar* amb *escorcollar*, en l'altre amb *cerfull*, amb influència recíproca (veg. potser també *sarraballa*, i *sarracatala*) *Sarraí*, *-rrainesc*, *sarracènic*, *sarracina*: no s'estudien en aquest llibre els noms propis i llurs derivats, com *sarraí*, greco-llatí *SARACENUS*: només convé prevenir contra l'etimologia aràbiga que els dona *AlcM*, indemostrada i, almenys en aquesta forma, impossible *Sarralla*, *sarraller*, V. *serralla* (*SERRAR*) *Sarrampillo*, *sarrampió*, V. *sarampió* (*SENABRE*) *Sarrandell*, *serr*, peix, sembla resultar d'una alteració de *serranell* (*SERRA*), sota la influència dels noms de peix *sard/SARG* (amb derivats *sardet/sarguet* i *sarcotell*) i *sarda/SARDINA* *Sarrapastada*, V. *sapastre* (*SAPO*) *Sarrar*, *sarrat*, V. *serra* i *serr* *Sarratge* malentès del cast. *cerreja* causat per la influència de *sarraig* (*SERREIG*) *Sarraig*, V. *serreig* *Sarraig* NL: no conec més que *Sorreigs* (en tot cas *Sarrens* és erroni)

SÀRRIA, del mateix origen incert que l'oc. i arag. *sàrria*, àr. hispànic i magrebí *šārra*, port. *seira* i cast. *sera*; és molt improbable que es tracti d'un mot gòtic